

Lietuvių Balsas

Metai III.

Petrapilis, 1917 m. vasario 12 d.

№ 13 (142).

Šeštadienyje, 1917 metų kovo 18 d.

Liaudies Namų DRAMOS SALĖJE (Народн. Домъ Импер. Николая II)
Lietuvių Draugijos Centro Komitetas lietuvių karo
imtinių naudai

taiso didelį vakarą.

Bus parodyta iš lietuvių senovės gyvenimo didelė 5 veiksmų
7 paveikslų drama pasaka:

„Eglė Žalčių Karalienė,”

su muzika, dainomis ir šokiais.

Bilietai kainos ir jų parduodamoji vieta bus nurodytos kiek
paskiau.

134-2

Protestai.

I.

Protestuojame prieš šlovės plėšimą tokiems užsitarnavusiems lietuvių visuomenės darbininkams, kaip P. Leonas ir A. Smetona, reikšdamiems didžiausią užuojautą; protestuojame prieš kovos būdą, „Naujosios Lietuvos“ vartojimą (žr. № 3, sausio 22 d., 1917 m.) prieš savo politikos priešininkus, ir smerkiame tos rūšies publicistus, kurie, dėdamiesi „susipratusiai“ demokratams, fanatizuoja tamsiąją minią ir demoralizuoja nesubrendusią ir nemokančią dar orintuotą gyvenime jaunuomenę.

J. Jablonskis, M. Mašiotienė, Sofija Ciurlionienė, J. Yčas, Kn. Jasienkis, Pr. Mašiotas, Z. Zemaitis, K. Sakenis, J. Šepetys, K. Šepetienė, Ona Yčienė, Stefanija Damijonaitienė, Juozas Radziukynas, Juozas Kairiūkštis, Tomas Žilinskis, Juozapas Damijonaitis, Vincas Nacevičius, Andrius Banionis, Vincas Svernickas, J. Biliūnienė, J. Spakevičius, Br. Spakevičienė, M. Šikšnys, J. Balčikonis, M. Endziulaitis, kun. Astrauskas, M. Vokietaitienė, J. Vokietaitis, kun. Pr. Penkauskas, P. Urbonas.

Voronežas,
vasario m. 2 d.
1917 m.

II.

Dorpatio lietuvių studentų grupė, išreikšdama „Naujamajai Lietuvai“ ir K-o pasibjaurėjimą jų kovos priemonėmis — vaginimu ir melagingų paskalų leidimu apie savo politikos priešininkus, — griežtai protestuojame prieš nekultūringus darbus — demagogų, veikiančių demokratijos skraiste prisidengus.

1. J. Motiejūnas, 2. J. Vangas, 3. P. Variakojis, 4. P. Rutkauskis, 5. K. Jagučauskis, 6. gyd. vet. K. Trumpis, 7. K. Vadapalas, 8. K. Bridzius, 9. A. Grigalis, 10. J. Zemaitis, 11. Al. Petrikas, 12. R. Stančys, 13. T. Vaitiekūnas, 14. A. Kaikaris, 15. J. Poška, 16. K. Petruškevičius, 17. J. Rickevičius, 18. V. Kriščiūnas.

Kun. A. Sabaliauskis.

Kaip suomia gerbia savo
didžiavyrius.

Vasario 5 dieną n. kal. tai diena gimimo suomių tautos didžiausiojo dainiaus Jono Liudviko Runebergo. Tą dieną mokyklų vaikai paleidžiami namo. Teatruose taisiomis muzikos dramos vakarai. Mokslo vyrai jo paminėjimui daro mokslo susirinkimus. Universiteto studentai renkasi pas jo paminklą miesto vidury ir ten sako kalbas ir gieda žinomas tautos giesmes. Vakara visas miestas iliuminuotas. Tik dabar karo metu užginta iliuminacija ir susirinkimai pas paminklą. Pravers, manau, i mums paminėti Runebergą, nes, viena tai dainius iš tų didžiųjų, kuria sav raštais taip giliai pagauna žmogų sielą, kad juos supranta ne tik viena tauta, kuriai ypač rašė, bet ir visa žmonija, ir kad tokių dainių raštai, laikui einant, nesės, kaip ir tokių Homero, Pirmųjų, Dantų ir kitų jiems panašių. Runebergas antra gi, ypač mums lietuviams, minėtinas, nes gyveno ir rašė tokioje suomių gadyneje, kokioje dabar nelyginant yra Lietuva, gadyneje nubudimo iš tautos miego. Runebergas buvo vienas iš didžiausių savo tautos žadintojų, nors ir rašė švėdi kalba. Ir laiko ji suomia savo didžiausiu tautos dainiumi.

interesas, teturėdamas vos keletą numerių jų laikraščių nieko tikra negaliu pasakyti. Regėti, jis nemažas. Minėtajame „Stockholms Dagblad'o“ 316 № randame žinutę, kad lapkričio 22 d. turėjęs būti susirinkimas dėl Lenkų ir Lietuvos. Kalbėti turėjęs A. Nystrom'as, M. Stjernstedt'as ir žinomas lietuviams Lindhagen'as. Kas buvo per susirinkimas, žinių neturiu. Primenu jį tik parodyti, kiek kuo esame apsileidę ir nežinom, kur apie mus kalba kiti.

A. Valdemaras.

Dar dėl „Naujienu“ ir „Naujosios
Lietuvos“ skandalo su manim.

„Naujienu“ ir „Naujoji Lietuva“, idant turėtų pamato vaginti mane ir reikalauti iš manęs pasiaiškinimo, sumelavo, jog aš, girdi, pasisakęs, kad aš siuntęs 100.000 rub. Liubomirskui. Dabar „Naujoji Lietuva“ tą prasižengimą atitaisė (žiūr. „N. L.“ № 5), ir aš laikyčiau incidentą pabaigtu.

Bet dėl jo iškilo kitas liudnas atsitikimas, pro kurį aš negaliu praėti tytomis.

Maskvos studentija, perskaičiusi „N. Lietuvos“ № 3-me, kaip mane užsipuola, ir matydama neteisębę, suprotestavo. Rodos, normalus apsireiškimas: jaunos sielos (maža ką išskiriant) visuomet labai jautrios dėl teisybės ir teisingumo mindžiojimo. Vienok Petrapilio studentijos ir net vidurinių mokyklų moksleivių dalis pasirodo meilės šalininkais, jeigu tasai melas sunaudojamas jų, kaip politika susipratusių asmenų, priešininkui diskredituoti. Tokiu būdu senai pasmerktasis principas — tikslas pateisina įrankį — mūsų vadinamosios kairiosios moksleivijos atnaujinamas ir pateisinamas.

Rusų visuomenėje buvo fizinių politikos tikslais žmonių nužudymų: Herceštino, Jaloso, Karavajevo. Mūsų visuomenėje manim pradėta mėginti žudyti moraliai. Tai reikia aiškiai konstatuoti! Tiems, kurie geidžia žmonijai geresnės ateities, reikia saugotis panašių darbų daryti.

P. Leonas.

Paklausimas „Naujamajai Lietuvai“.

Beskaitydamas „Naująją Lietuvą“ tarp kito ko aptikau rašinį, kuriame išrodinėjama lietuvių buržuazija. Paminėta „Vilijos“ bendrovė, „Brolių Vailų“ kaimių Bendrovė, „Birutos“ saldinių fabrika, visi lietuvių laikraščiai (išskiriant, žinoma, „Naująją Lietuvą“), galop buržujų tarpan įtraukti ir stambieji Lietuvos ūkininkai, kurie, „kad tiksliaus apibūdinti“, siurbelėmis, „storokakliais“ pavadinti.

Mums, skaitantiems tokius „N. L.“ tikslus mūsų buržuazijos išradinėjimus, idomu būtų žinoti, ar jų bendradarbiai ir šulai, didžponiai grafai, yra plonesniais kaklais, negu anie stambieji ūkininkai? Jeigu taip yra tikrai, jeigu didžponių grafų kaklai yra plonesni už ūkininkų, tai, be abejonės, jie serga — ir ne kitu kuo, kaip džiova. Ar tikrai taip yra? Gal „N. L.“ teiksis paaiškinti.

Smulkaus ūkininko sūnus.

ko mes stengsimės pasiekti politikos žvilgsniu.

Mums labai idomu buvo gavus tris švedų laikraščius, kuriuose idėti straipsniai apie Lietuvą, kas tenai rašoma. Pirmasai straipsnis, parašytas G. Manvydžio, idetas „Stockholms Dagblad'e“ lapkričio 20 ir 22 d. pernykščių metų (№№ 316 ir 318). Pavadintas raštas taip: „Lenkai ir lietuvių klausimas“. Jis išskirtas į dvi dali. Pirmoji dalis (№ 316) pavadinta dar: „Lietuvos istorija iki revoliucijos metų 1905“, o antroji (№ 318) — „Lietuvių tautos atgijimas. Viltis ateičiai“. Straipsnio dalių pavadinimas liudija jo turinį. Negalima sakyti, kad straipsnis būtų gerai sumanytas. Negi galima sutalpinti į du numerius visa Lietuvos praeitis ir dabartis. Kita jo yda, kad kalbama apie viską: istoriją, politiką, meną, literatūrą ir t. t. Lietuvos klausimas svetimauciams tegali rūpėti tik politikos žvilgsniu, taigi ir reikėjo autoriui kalbėti vien šis dalykas, bet jau ne taip paviršutiniai, kaip tai padaryta.

Kitas straipsnis, išspauzdintas savaitiniame „Forumis“ (laikraštyje gruodžio 9 d. № 50). Straipsnį pasirašęs S. Sirius. Turiniu jis maža kuo tesiskiria nuo pirmojo, apie kurį tik ką kalbėjome. Taigi jam reikia padaryti tie patys priekaištai, kaip ir pirmutiniam.

Akyvesnis trečiasis straipsnis, parodytas „Lietuvių klausimas Rusijoje“, idetas laikraštyje „Nya Dagligt Allekanda“ (7 d. gruodžio № 333). Jis be jokio parašo. Autorius nesiblaško į visas puses, o ima daugiausia lietuvių klausimą karo metu. Už tai jis nušviečia raiškiau. Tik gaila, kad autoriaus žinios nevisur teisingos. Jis kalba, kad rusų kadetų partija, lietuvių padedama, sustačiusi ir įtraukusi savo programon plačios Lietuvai autonomijos projektą ir kad socialdemokratams su kitomis kairiosiomis partijoms sustatę savą projektą autonomijos Lietuvai. Visai netiesa, kad Damos nariui Yčiui būvę duota iš anksto priežadai dėl Lietuvos ateties. Autorius taip pat kalba, kaip rusų spauda žiūri į Lietuvos ateities klausimą. Jis mini du laikraščius — „Novoje Vremia“ ir „Kolokol“. Reikia abejoti, kad šiuodu laikraščiu būtų taip kalbėję mūsų reikalų, kaip straipsnyje, kad pasakyta. Neturėdamas nei vieno jų rankose, tikra nieko negaliu pasakyti.

Nušviečiant lietuvių padėjimą svetimose spaudoje, reiktų labiausiai stengtis, kad paveikslas būtų kuoobjektyviausias. Todel ir pabrėžia, kur prasiilenkta su tiesa. Yra klaidų ir pirmutiniuose straipsniuose, bet jų daugiausia istorijos dalyse, taigi dabarčiai reikšmės neturi.

Tegu sau duotas Lietuvos klausimo nušvietimas netobulas, bet svarbu ir tai, kad apie mus jau pradeda kalbėti, mumis interesuoties. Kiek platus šis

Metams 8 r., pusmečiui 4 r.
30 k., 3 mėnesiams 2 r. 20
kap., 1 mėnesiui 70 k.

UŽSIENIUOSE:
metams 11 r.; 9 mėnesiams
8 r. 40 k.; 6 mėnesiams
(pusmečiui) 5 r. 75 k.; 3
mėnesiams 2 r. 90 k.; 1
mėnesiui 1 rub.

SKELBIMAI:
Petito eilė (4 skiltys) prieš
tekstą 90 k., po teksto 40 k.

Ieškau Petrapilyje ir jo priemie-
čiuose dviejų kambarių, kur
galima būtų ir virtuve naudotis,
arba atskiro buto.

Pranešti A. DUNDZILAI

ПЕТРОГРАДЪ, Саперный пер. 9, кв. 9.

Noriu gauti vaikų prieglaudoje
vedėjos arba šeimininkės vietą.
Turiu rekomendacijų, sutinku ir išva-
žiuoti.

Su paklausimais kreiptis į A. DUNDZILĄ.
ПЕТРОГРАДЪ, Саперный пер. 9, кв. 9.

Petrapilis, vasario 12 d.

Lietuvių klausimas švedų spaudoje.

Apskelbus vokiečiams Lenkų nepriklausomybę, svetimoji spauda ėmė daug rašyti apie lenkų klausimą. Tai verčia priminti ir lietuvių klausimą, kursai yra surištas su lenkų. Ypač svarbi yra nuomonė neutralinės spaudos. Iš Europos neutralinių šalių bene žymiausia bus švedų spaudos įtaka. Lenkų klausimas švedų spaudai jau senai pažįstamas. Per abu lenkų sukilimus Švedijos visuomenė buvo jiems labai palanki. Per pirmąjį sukilimą žymus švedų poetas Sturzen-Becker parašė eiles „1830 metai“, kuriose karštai sveikino lenkus, nusimetusius vergijos pančius. Lenkų pasiuntiniai buvo iškilmingai priimti Stokholme ir Goteborge. Dar daugiau užuojautos matė lenkai per 63-čių metų sukilimą. Sukilusiųjų pasiustasai Czartoryskis, kur tik važiavo, buvo sveikinamas minios. Jam pagerbti buvo iškelta Stokholme puota, kurioje dalyvavo žymiausieji Švedijos veikėjai visokios pakraipos. Tokia pat puota buvo įtaisyta Upsaloje, kur kalbėtojai buvo Odhneris ir Ad. Hedin'as, o poetai Snoilsky's ir Wirocn'as. Net patsai jų karalius, Karolius XV, didžiai užjautė lenkų reikalą. Buvo manyta diplomatijos priemonėmis įgyti Lenkams nepriklausomybę.

Nėra reikalo priminti visa tai smulkiau. Jei užsiminiau apie švedų simpatijas lenkams praeity, tai tik parodyti, jog lenkų klausimas pats savaime turi gerai stovėti švedų spaudoje.

Kas kita su lietuviams. Praeitį mūsų svetimauciai žino, bet kokie mūsų politikos siekiniai ateičiai, ko mes norim, jie visai nieko nežino. Kadangi Lietuvos klausimas virsta tarptautiniu, tai būtina turim skelbti Europos visuomenei,

Gimė Runebergas 1804 metų vasario 5 d. Ostrobotnijoje Pietavsaario (Jakobštato) mieste. Jo tėvas — Lorene'as Runebergas — buvo laivų kapitonas, jaunas kokių laiką studentavęs, mėgęs literatūrą. Motina — iš pirklių luomo, buvusi labai jautrios širdies ir ir turtingos fantazijos pasakoti.

Lig 1821 m. Jonas Liudvikas gyvenė pas tėvus miestelėnų gyvenimu; tais metais tėvas buvo suparaližuotas. 1822 m. su Vazos (Nikolaistato) gimnazijos geru atestatu įstojo į Turku (Abo) universitetą. Pastebėta, kad tais pačiais metais į tą patį universitetą įstojo kitu du suomių didžiavysiu, kuriuodu draug su Runebergu buvo suomių naujosios srovės — tautos susipratimo vadais, — tai Loeunrot, Kalevalas rašytojas, ir Snellman publicistas ir politikas. Studentas Runebergas atsižymėjo darbštumu ir mėgimu gamtos: mėgęs medžioti ir žuikauti, kur gavęs progos anksti ir gerai pažinti gamtą, tą visų dainių didžiausią mokytoją.

Anksčiausiai parašytos eilės — 1822 m. Rašęs, sekdamas žinomais 18-jo amžiaus švedų poetais.

Universitete klausęs graikų kalbos ir ypač įdomavęs švedų literatūra. Tėvui apsirgus, likęs be turto, buvo priverstas pertraukti mokslą. 1823 Saarijaryje apsiėmė dviejų inteligentų šeimynų mokyti vaikus, kaip čia sako, liko informatoriumi. Iš čia tik 1826 m. pradžioje sugrįžo Turkun. Gyvenimas Saarijaryje Runebergui buvęs labai svarbus jo poeto brendimui; nes jis, švediškai kalbančių ir pajūrio gyventojų tėvų vaikas gavo progos pažinti Suomijos vidurį, jos gamtą ir giliai įsiviečiantį suomių tautą; kur matė jos kovą su šalnomis ir badu (Saarijarvi — Suomijos šiaurėje). Šio laiko ir vietos įtaka įgijo poetinę rubą 1832—33 m. parašytuose trijuose veikaluose, iš kurių žinomas ir labai mylimas — „Elsgykttarne“ (Briedžių medžiotojai). Saarijaryje R-gas išgirdo tas pasakas, iš kurių vėliau sėmė siužetus savo kitiems tautiniams reikalams.

Sugrįžęs Turkun ėmė ruošties prie egzaminų ir juos išlaikęs, pabaigė universitetą, gaudamas magistro laipsnį. Turkuje bebūdamas susipažino su Arkiepiškopo (liuterių) brolio dukterimi Friderika Tengstroem'yte, kurią 1831 met. ir vedė.

Jau R-go pirmieji raštai labai skyrėsi nuo kitų švedų raštų savo paprastumu (simplicitas). Tame esanti matoma garbų tautos dainių įtaka, kurias pažinęs iš vokiečių vertimo. Vienas švedų dainius — F r a n z e n, — perskaitęs paminėtas Runebergo raštus, pasakęs, kad, girdi, suomiai iš R-go susilaukia didelio dainiaus. Pranašavimai išsipildė.

1830 m. Runebergas Helsinkų universitete*) buvo Romos literatūros docentu. Čia prie jo spietėsi keletas gabių vyrų, kurie pradėjo žadinti suomių tautą iš miego. Kaip tik tuo laiku — 1831 — susidarė žinoma Suomijos literatūros Draugija. Čia jis buvo taip pat gimnazijos mokytoju ir redagavo vieną dienraštį, kur išdėstinėjo savo pažinimą apie poeziją.

Jau „Briedžių medžiotojai“, savo realizmu iš suomių gyvenimo padarė didelį įspūdį į jaunąją suomių kartą: visi džiaugdamiesi pripažino, kad tokių raštų pas juos pirmiau nebuvo. Bet ypač visų širdis pavėgė R-go 1836 m. parašytasis idilingas epos „Hanna“.

1837 m. ieškodamas geresnių sąlygų gyventi, R-gas atsisveikino su universitetu ir persikėlė į netolimą Borgo miestą, likdamas gimnazijos profesoriu, kur mokytojavo 20 metų, vadinasi, lig 1857 m. To laiko vasaras praleisdavo salose arti Borgo, medžiodamas ir žuiklaudamas, gamtos grožia apvaisindamas vaidintuvę naujiems poezijos tvėrybos reikalams.

Iš mažesniųjų to laiko veikalų pažymėtini lirikos „Dikter“ III, 1843 (Dainius), „Ett litet öde“ 1845, (Maža dailis), „Julguallen“ 1841 (Kalėdų vakarais), „Nadežda“, romantingas pasakojimas

iš rusų gyvenimo. Dar augštesniu laipsniu apsiėmė R-go eposo gabumai reikale „Kung Fjalav“ 1844 (Karalius Fjalav'as), kur nupiešė senovės skandinavų karaliaus kovą su Dievu, ir kaip jis buvo priverstas nusizeminti prieš Jį. Žymu čia škotų Osijano dainių įtaka, bet taip pat ir senosios Graikijos kultūra. Tai labai įžymus poezijos veikalas ir augštą vietą užima švedų literatūroje.

Bet kaip tautos dainius R-gas didžiausią garbę įgijo savo dviejų dalių veikalu „Fänrik Stals sagnev“ I 184, II 1860 (Seržanto Stalio pasakojimai). Šiame veikalu — iš viso 35 poemos — aprašo atsitikimus iš paskutiniojo suomių karo su rusais 1808-09 m., kur, piešdamas kareivių gyvenimą, oficerių ir generolų, piešia tėvynės meilę iš visokių pusių. Šios poemos, tai tautinis paminklas, kurs, kaip ir Kalevala, milžiniškai žadina tautos susipratimą ir patikrino jam ateitį. Trijs iš to veikalo pirmosios poemos posmai virto tautos himnu, kurį šio straipsnio gale laisvame vertime paduodu.

1857 m. R-gas ištaisė švedų bažnytinį giesmyną ir parašė naujų dvasinių giesmių 60.

Šešiosdešimtais metais suomių tautai, išreiksdama jam laukutinę pagarbą ir dėkingumą, padovanėjo sumetus: 72.000 markių, taip kad dainius galėjo mesti mokytojavimą ir atsiduoti vien raštams.

Paskutinieji R-go veikalai — dramos. Iš jų įžymesnė „Kungarne pa Salamis“, 1863 (Salaminos salos karaliai), kur augstu stiliumi judina giliausius gyvenimo klausimus, ypač išskeldamas teisingumo reikšmę žmogaus gyvenime.

Neužilgo paskui buvo suparaližuotas, ir taip vargo 13 metų lig mirė 1877 m. gegužės 5 d.

Runebergas — vienas iš pirmutinių realizmo krypsnio rašytojų šiaurės Europoje. Bet, kaip ir visi dideli dainiai, nebuvo šalininkas vienos tik kokios nors literatūros pakraipos. Iš idealizmo jis sėmė prakilnybę savo raštams, iš realizmo — gyvenimo tikrumą, iš romantizmo — varų gyvumą, iš klausingosios raštijos — plastika. Ir visose trijose literatūros rūšyse — lirikoje, eposė ir dramoje — vienodai gražius veikalus sutvėrė. Šiuo žvilgsniu jį vadiną žodžio skulptoriu. Paprastu būdu piešia jis gyvenimą ir žiūri į gyvenimą daugiau iš šviesiosios pusės. Kaip etikos dorybės ir tėvynės meilės dainius — Runebergas įgijo amžiną vietą suomių dvasios srityje. Jo ypatinga svarba ta, kad gyveno suomių tautos kilimo metu. Jis paragino tautiečius tyrinėti savo šalį ir išmokė mylėti tėvynę.

Paminklą jam pastatė Helsinkuose 1885 m. Tai jo paties sūnau Valtero R-go kalto darbas. (Žodžio skulptoriaus sūnus — jau tikras skulptorius).

R-go raštai išversti į visų didžiųjų tautų kalbas.

Borgo mieste namai, kur jis gyveno, paversti muziejumi, kur kambariai išlaikyti taip, kaip dainius gyveno.

— 0 —

Suomių tautos himnas.

Tėvyne mūsų, mūsų žeme, —
Teskamb augštai: brangus tas žodis!
Nėr kalno, kilančio padangėn,
Nėr klonio, kranto pajūry,
Kurs būt už mūsų šiaurės šalį,
Už tėvų žemę mylimesnis.

Beturtė buvo ir paliks,
Ji auksu nieko nevylioja,
Puikus svetys nelanko mūsų,
Bet ji brangesnė mums už viską, —
Salų, kalnų ir girių žemė
Mums taip graži, prakilni.

Dar tavo žiedas pumpurė,
Bet jis išsirpęs išsiskleis:
Štai gims iš mūsų meilės tavo
Šviesa ir grožis, džiaugsmas, viltis;
Ir dar augščiau gal suskambės
Tautos giesmė toj mūsų žemėj.

Helsinkai, Parkatan 1 a.

1-II n. k. 1917.

Šalin asmens vaidai!

Kadangi tokie santykiai susidaro ne vienoje Kastramoje ir kadangi visokiais asmens reikalais ir tikslais vaduojantis dažnai pas mus teršama įstaigos ir organizacijos, tai, suprasdami, kaip tai yra nenormalu ir kaip tai kenkia visuomenės darbiui, dedame šį straipsnį, kad ir ilgas jis perdaug.

Redakcija.

Perskaitę Kastramiečio rašytą „L. B.“ № 7 Kastramos Komiteto metų darbų apžvalgą, mes pradėjome svarstyti, kodėl korespondentas, nė žodžio mūsų draugijai neįstares, prisidengęs „Kastramiečio“ slapyvardė, rėžė stačiai į laikraštį savo apžvalgą. Nejaugi manė, kad čia per susirinkimus varžomas laisvas žodis! Bet, skaitant korespondenciją giliau paaiškėjo. Korespondento tikslas ir jo siekimas. Jis stengėsi nurodyti kaip Komitetas veikė pirma ir dabar, norėdamas apdrėbti purvais mūsų dabartinį pirmininką, neva bešališkumo vardu, vietomis jį glosto, o antra ranka taiko sviesti jam kokių nebūtus daiktus. Pavyzdžiui ištraukiamo frazė: „už vieną darbą galima pasakyti aciu Zubauskui; jis įsteigė nuoviršausybės malkų gana daug pabėgėliams... bet malkų užteks rodos tik Komiteto įstaigoms ir tai gal reikės dar pirkti. Mat pirmininkas mažą beatkreipė atydės į jas ir jų gal beliko mažesnė pusė“. Skaitytojai manys, kur gi likusios malkos, nes dėlei stokos priežiūros dingo jų pusė. Taigi Kastramos Skyrius laiko reikalingu paaiškinti malkų dalykų stovį.

1915 metų rudenį Komitetas išgavo iš vyriausybės apie 11 dešimtinių girių; ten iškirsta ir Kastramos upelių į Kastramos priemestį atgabenta 700 sieksnių. Nuo pernykščios vasaros visos įstaigos ir kai kurie tremtiniai pirko malkų gana pigia kainą iš savo įstaigos, t. y. kirtimo ir vežimo biuro. Ta įstaiga yra davusi kai kuriems tarnautojams malkų ir velni, bet tikrai tiems, kurie tarnauja be algos. Vėliau, vyriausybei reikalaujant, parduota karo valdybai 150 sieksnių malkų už 3000 rub. Dabar visos įstaigos aprūpintos malkomis visai žiemai, nes neparduotų malkų liko iki 1917 metų sausio pirmos dienos 335 sieksniai, kurias biuras parduoda po 21 rublį už sieksnį, gi perkant turguje iš rusų, reikia mokėti po 30 — 34 rub. už sieksnį, vadinasi apie 10 rub. brangiau, negu mūsų įstaigoje. Kirtimas malkų Kastramoje sutaisytas ir ateinančiai žiemai; kerta jas rusai. Dabar gi renkama kirtikų ištremtinių lietuvių artelė, kurie galės užsidirbti girioje po 3-4 rub. per dieną. Malkos dalijamos, tam tikrai kontrolei prižiūrint, ir jų apyvarta surašyta buhalterijos knygoje, o sąskaitos siunčiamos kas mėnuo kontrolei per Centro Komitetą. Taigi rašyti, kad beliko mažesnė pusė malkų delto, kad pirmininkas neatkreipė atidės, gali tik tas, kam rūpi ne draugijos reikalai, bet asmens vaidai. Toks išvadas toliau bus patvirtintas faktais.

Kol kas grįžtame atgal prie „Kastramiečio“ apžvalgos pradžios. Jis rašo, kad Kastramos Skyrius susidarė 1915 m. lapkričio 17 d. ir į valdybą įėjo tikrai poras inteligentų, iš tikrųjų gi Skyrius kun. Raščio rūpesniu susidarė lapkričio 11 d.; į valdybą buvo išrinkti 7 žmonės: 2 provizoriaus padėjėjų, 3 valdininkai, 1 gydytojo žmona ir 1 fabriko darbininkė, kurie iš savo tarpo išrinko pirmininku J. Indrašių ir sekretorium — K. Zubauskį. Sausio mėn. vietoje išstojusių iš Valdybos narių buvo išrinkti: vice-pirmininku Kauno apygardos teismo Panevėžio apskrities narys F. Dauguvietis, o naujais valdybos nariais — medicinos studentas J. Kutrevičius ir baigusi užsieniuose ūkio mokyklą E. Budrytė. Taigi berods, išstojus vienai fabriko darbininkei; beliko valdyboje visi vadinamieji „inteligentai“, o Kastramiečio akyse pasirodė, kad jų ir su žvake nebūtum radęs. Viena pasakyta tiesa — kad visi bendrai dirbo, bėginėjo ir šelpė tremtinius, kaip kas galėjo.

Nuo pradžios čia buvo apie 200 tremtinių. Be abejo, jie buvo geriaus aprūpinti, kaip dabar, nes Centro Komitetas tada siuntė tiek pinigų, kiek Skyrius prašė ir kiek reikėjo. Įstaigoms įkurti ir drabužiams dalyti Skyrius gaudavo nevaržomas sumas. Taip kad nuo Komiteto gyvenimo pradžios iki 1916 m. pavasario išleista drabužiams apie 10.000 rub. Tremtiniai gaudavo iš miesto valdybos „paikus“ ir dar iš Liet. Komiteto vienam kartui pašalpų.

Steigė įstaigas ir rūpinos apskritai tremtinių reikalais visi nariai, kas kuo galėjo. Nė vienas bešališkas žmogus dar nepasakė, kad tai būtų valgyklą įsteigęs Petras, siūvyklą — Povilas, mokyklą Jokubas, nes tai ir negalėjo būti: visą ką įsteigė Kastramos Valdyba bendromis pajėgomis. Įnešus kuriam noro nariui koks sumanymas, jis bendrai būdavo svarstomas per posėdžius visų narių, o paskui vykdomas irgi visų, o ne vieno kurio asmens, kaip buvo pasakyta Kastramiečio.

Kastramietis nurodo dvi svarbiausi Komiteto klaidi. Viena neva skaudžiai atsiliepusi tolimesniame Komiteto gyvenime — tai atidavimas į vieno žmogaus rankas kancelerijos, kurio neva turėję klausyti visi kiti nariai. O kodėl jis tai pavadino klaida, bus matyti, girdi iš tolimesnio Komiteto gyvenimo. Kadangi tolimesnis gyvenimas tokio pavadinimo priežasties nenurodė, tai mes patys pasistengsime pabrėžti, kodėl tat pavadinimo klaida.

Buvęs sekretorius Zubauskis, gerai suspradamas draugijos reikalus ir tvarkingai veddamas kanceliariją vyriausybės reikalavimais formalybėmis, buvo visų gerbiamas, ir buvęs pirmininkas Indrašiūs be jo patarimo neatliktuodavo nė vienos savo draugijos pareigos. Suprantama, ne visiems tatau patiko. Vienas narys, pavadintas „ponia“ (kuris buvo atstatydintas) pradėjo leisti paskalas, kad kanceliarijoje nesą tvarkos, nesąžiningai aikvojami pinigai. Per Valdybos posėdį buvo ketinta, reikalauti „poniai“, net pasisamdyti svetimtaučiai valdininkai-ekspertai, kad geriaus sugavus blogus sekretoriaus darbus. Valdyba nutarė pavesti draugijos darbų kontrolę savo revizijos komisijai, kuri, dalyvaujant teisėjui Dauguviečiui, darė visą sąvaite sistemingą reviziją. Iš Protokolo № 19 (11-III 1916 m.) mes matome, kad revizija ne tik nerado nesąžiningų sekretoriaus darbų ir netvarkės, bet jo darbą pripažino kuopavdingiausiu ir tada posėdyje nutarė už jo veiklumą išreikšti jam širdingą padėką. Po protokolu pasirašė visi valdybos ir revizijos nariai — manoma, kad ten yra parašas ir p. Kastramiečio.

Apskritai visų įstaigų recenzijos mes nė neliesime. Kadangi Kastramiečio tikslas labai aiškus: jis stato tikrai tas įstaigas, kuriose dalyvavo maž daug jo šalininkai. Mažiaus mums suprantama, kodėl jo apžvalgoje nė vieno žodžio nepaminėta apie šias įstaigas: antrą vaikų prieglaudą, seniems ir nesveikiems prieglaudą, žemės ūkio kursų, ūkio paskaitas, vakarinius kursų suaugusiems; kodėl apleistas taip svarbus, išgautas iš vyriausybės į lietuvių draugijos rankas, lietuviams tremtiniams „paikų“ davinėjimas. Juk vietinės rusų įstaigos su lietuviomis pirma kaip su gyvuliais elgdavos: nesuprasdami liet. kalbos, vėrdavo tremtinius laukan. Gal dėlto tai nepaminėta, kad jos kiek vėliau įkurtos Zubauskio rūpesčiu. Jis bendrai su visais tais kas mėnuo pasilinksminimus, viešus vakarus. Kastramietis turėjo tuos faktus apleisti, nes kitaip nebūtų galėjęs taip gerai pasiekti savo tikslo, ir nebūtų buvę jam progos pasakyti, kad, atvažiuavus į Kastramą prieglaudos vedėjai, pradėję komiteto nariai šalinties nuo darbo, pasidė apatingi ir t. t. Kaip tyčia jis vengia išsiaiškinti apie senenai susidariusią artistų mėgėjų kuopelę, į kurią įeina visokių luomų ir pažvalgų 10 narių. Del dviejų partijų Kastramos Skyriuje, tai tiesa, valdybos narys, „ponia“ pavadintas, visokiais būdais stengėsi sudaryti atskirą partiją, šmeiždamas nepatinkamus narius visokiais pramanytais kaltinimais. Jos įpėdinė p. Valinevičaitė, valgyklos vedėja, gerai sutvarkė valgyklą; dabar, kaip rodo suvestas 4 mėnesių naujos vedėjos darbavimosi balansas, valgykla davė 50 rub. 84 k. gryno pelno. 1916 tremtinių skaičius iš 200 žmonių išaugo dabar lig 1.800, prasiplėtė taip pat ir darbo rajonas. Dabar Kastramos skyrius rūpina tremtinius po visą Kastramos guberniją išsisklaidžiusius, kuriuos kad geriaus būtų aprūpinti, grupuoja ir renka į vieną vietą. Tarnautojų skaičius iš 4 žmonių (1914 m.) išaugo iki šių metų pradžios lig 40, o šiaip dirbančių lietuvių įstaigose darbininkų skaičius siekia 50. Posėdžiai tikrai daromi rečiau, kaip pirma, nes visi valdybos nariai yra draugijos tarnautojai ir taip apkrauti visokiais darbais, kad valdybos posėdžius galima daryti ne dažniau, kaip 1 ar 2 per savaitę; bet ir draugijos reikalai vyriausybės įstatais ir aplinkraščiais taip suvaržyti, kad dažnai daromi po

*) Turkuje 1824 sudegus universiteto rūmams, jis 1827 m. buvo perkeltas į Helsinkus.

edžiai nebenturi tokios reikšmės, kokia buvo 1916 m. balandžio 1 d., kada tremtinių rūpinimas buvo visuomenės įstaigų darboje.

Sausio 15 d. čia buvo nepaprastas tremtinių susirinkimas, kuris buvo sušauktas Centro Komiteto pasiūlymu, iš kiekvienos apskritys išrinkti 1 seniūną arba instruktorą, kad dalyvautų valdybos posėdžiuose ir apskritai viešame tremtinių gyvenime, ypač pašalpas skirstant. Per surinkimą pirmininkas Zubauskis ir kun. Bičkauskis paskelbė visų draugijos dalykų stovį, apie vyriausybės skiriamas pašalpas normas ir t. t. Paskelbimus išrinkti seniūnus, (200 tremtinių ir 7) nutarė seniūnų nerinkti, sakydami: „Tegu Komitetas dalina pašalpas visados taip, kaip dabar“.

Taigi skaitytojai patys supras narių veikimo sąlygas ir darbus pirma ir dabar, supras taip pat, kad Kastramiečiai mažiausią dėję draugijos reikalai, kaip asmeniniai ir kolektyviniai, kuriuos jis sviedė ne per visuotinį narių susirinkimą, bet per spaudą, kad nežinotų, kas šmeižia draugiją. Toks keršto įrankis — šmeižimas per laikraštį draugijos darbininkų — privalo būti teisiškas visuomenės teismas. Būtų labai gerai, kad tokių žmonių pavardės spauda paskelbtų visuomenei.

Nesąžnytumė mes taip plačiai, kad tie nesąsąžnyti lietuvių vien Kastrama, bet iš laikraščių matome, kad tokių nesąsąžnyčių ir nesąmonių visuomenės tarpe kitur apsišėdžia dar griežtesne forma. Kitur net darma iki peštynių!.

Atsiminkime tik dabartinius svarbius momento uždavinius ir tikrai visi pasakysime: jie visoms lietuvių srovėms ir luomams privalo būti vieni; visi, kaip vienas žmogus, turime pirmon galvon statyti tautos namų idėją, visi bendrai privalome rūpintis, kaip geriaus pastatius tautos reikalavimus. Vienybė bent pačiuose pamatiniuose dalykuose mus teisišgelbės. Mes pražūsime nepašalinę ginčų ir nesąmonių iš savo namų. Mums rodos, kad tautiečiai, kurie dar neužmiršo žūstančios mūsų Tėvynės, visi vienu balsu privalome reikalauti pirmiausiai pašalinti iš viešo draugijų ir organizacijų gyvenimo asmens vaidų, o paskui — politikos ginčų. Jeigu nepašaliname tiedvi ydi, gresia pavojus visai tautai.

Taigi, pirmiausia Kastramos Skyrius pasislydęs šaukti visuomenei: šalin asmens vaidai!!

Kastramos Skyrius.

(Eina 13 Kastr. Komiteto parašų). Red.

Feljetonėlis.

Aišbė.

Iš atliekamojo literato užrašų.

XXVII.

Politika.

Trys dorybės: Meilė, Teisybė ir Išmintis — tos nekalčiausios ir skaisčiausios mergelės, nusileidusios iš augštybių žemėn, ėmėsi išvien gerų darbų dirbti. Manydamos, jog kaip danguje, taip ir žemėje tos idealistės stačiai puolė į darbą, bet tuojau suklumpo begaliniam nedorybių purvyne. Nusiklavusios dorybės išsėjos sausoje vietoje, kuomet pro šalį ėjo žydelis kromininkas.

— Sakyki, Peisakėli, ką mums daryti su nedorybėmis? visai nusikamavom.

— Oi, panytelės, jūs skaisčios saulelės! Kokia graži draugijėlė! Aš su jumis uolas skaldyčiau, kalnus versčiau. Kokia juk galybė!

— O nedorybės? Čia pas jus žemėje mes nesitikejome tokios priešingos galybės.

— Su nedorybėmis reikia tik mokėti apsieiti. Apsirinktumėte pirmiausia garbės pirmininku Pavydą, išleistumėte garbės nariais Kerštą su Neapykanta, pasistatytumėte nors prieangį Ambicijos stovylą, ir jūsų darbas jau šimteriopai palengvėtų.

— Peisakėli, tokios gudrybės savo dangiškuoju protu mes nepermanome.

— Nežinau, kaip pas jus augštybėse, bet čia pas mus žemėje visuomet taip daroma. Vanduo, sakysime, užlieja ugnį, — juk tai du didžiausiu prieš-

ninku. Bet kai ugnis prieina prie vandens ne nuogom rankom, o taip sakant, užsimovus pirštinaitem, tai drauge su tuo nevidonu ji stebuklus daro.

— Tai, vadinasi, mes, dorybės, turime čia pas jus draugauti su nedorybėmis?

— Mes čia žemėje tai vadiname ne draugavimu, bet tikrai taktika ir politika.

5-II-1917 m.

Korespondencijos.

KINEŠMA.

Antrą Kalėdų dieną vaikų prieglaudoje mokyklos mokiniai sutaisė vakarėlį. Jau su viršum metai, kaip čia skurstame, šis vakarėlis tik pirmutinis, tuo jis ir pažymėtinas. Nedidoka salė buvo gražiai išpuošta, sutaisyta tam tikra scena, ir visa tai darė labai malonų įspūdį. Žmonių kupina, ankšta. Vaikų tribalsis choras, mokinio Dabučinskio vedamas, padainavo kelias gražias lietuvių daineles. O deklamacijos — visus sužavėjo, ypač didelį įspūdį padarė eilės: „Vargstantiems broliams“, kurias padeklamavo II sk. mokinė Sidlauskaitė; žmonės verkė, buvo tai ir gailėsčio ir džiaugsmo ašaros. Sirdingai ačiū vaikučiams už pasidarbavimą, kad mus, senius, sunkiu metu nors kiek suramino.

Pabėgėlis.

SOROČINAS (Poltavos gub.).

Jau antri metai, kaip ištremti iš Lietuvos skurstame šiame miestelyje. Iš karto, čionai apsistojus, gyventi buvo nesunku. Valgomųjų produktų ir šiaip jau daiktų kainos buvo įkandamas, bet, laikui einant, viskas brango, ir dabar kainos labai pašokusios. Užtat ir gyventi dabar kurkas sunkiau ne pirmiau, mums tik čionai atvykus.

Lietuvių Komitetas n. d. k. š. pernai metais, dėl įvairių priežasčių mažai mus tešėpė. Kaip bus toliau — nežinia, bet jei ir vėl tebusim tik tiek šelpiam, tai gal reikės lig laiku nutraukti mokslas. Tečiau viliamės, kad Lietuvių Komitetas, kaip šelpia kitus moksleivius lietuvių, taip ir mums padės išvargti šį sunkų metą.

Šie metai seminarijoje lietuvių kiek daugiau ne pernai. Būtų galėję dar daugiau patilpti — vietų buvo. Lietuviams neatvykus, jas užėmė svetimtaučiai. Negaliu atsistebėti, kodėl lietuviai sava taip lengviai atiduoda kitiems, o patys lenda į svetimas mokyklas. Kas čia kaltas — sunku pasakyti, bet negaliu tylėti ir net laikau priederme pakalbėti apie K. Augulio korespondenciją „N. L.“ 1916 m. № 27.

Jis nuosirdžiai pataria stoti, norintiems būti mokytojais, į Alukstos seminariją, kurioje nemoko nei lietuvių kalbos, nei gimtąja kalba tikybos, stebėtis tik reikia! Kas bus per mokytojai lietuvių vaikams, jei tie mokytojai patys bus išauklėti grynai svetima dvasia. Tegu, pasaka K. Augulio, „Istojusį į šią mokyklą nepersekios už įsitikinimus ir nežais jį sielos“, betgi ši graži mintis nepateisina jo nusižengimo lietuvių tautai.

Žiūrėkime toliau. Ar tai viskas tiesa, ką Augulis skelbia „N. L.“ 35. Toli gražu, ne r) Tai liudija daugelis seminarininkų, kurie rengė ir įstojo į seminariją, būdami dar Veiveriuose; toks pat ir dabartinis seminarijos gyvenimas. Neteko nė kartą, man seminarijoje esant, patirti, kad kuri nors mokytojų būtų persekiojęs dėl įsitikinimų mokytojas (daugiausia turiu galvoje kuniga). 2) Negal K. Augulis, taip šlykščiai rašydamas apie seminariją ir jos tikybą mokytojų, prisidengti tuo, kad daugelis nepatekdavę dėl šnipinėjimų, kurių, pasak jo, būdavo dėl kapeliono kaltės. Čia netiesa, nes neįstojimo priežastį aiškiai rodo seminarijos archyve padėti darbai laikisųjų kvotimus. Taip pat reikia suprasti, kaip sunku būdavo sutilpti į seminariją, nes suvažiuodavo daugiau ne šimtas, o priimdavo vos tik

trisdešimts. Aiškus dalykas, kad visi, kiek galėdami, geriau pasirengdavo kvotimų, o ne tik K. Augulio „N. L.“ № 35 nurodytieji žmonės. Taigi visa tai, kas minėtojo autorius parašyta, neturi jokio pagrindo. Tik liudna, kad atsiranda lietuvių, kurie stengiasi svetima girti, o sava, užuot taisę, jei kas yra pikta, tik teršti ir mindžioti pokojomis.

Nors šios seminarijos auklėtiniai apsigyveno toli nuo savo kitų tautiečių tremtinių, vis dėlto šiek tiek darbuojasi. Taisomi kas savaitę susirinkimai, kurių visi lietuviai ateina, nesiskirdami. Susiorganizavę yra ir choras. Mokosi lietuvių dainų ir šventadieniais gana dorai sugieda keturiais balsais mišias. Baigiantis Kalėdoms, buvo sutaisytas literatūros bei muzikos vakarėlis. Pavyko labai gerai. Pasibaigus programai, buvo leista šokti ir žaisti lietuvių žaismų, kuriuose labai noromis dalyvavo svečiai svetimtaučiai.

Gavėnios metui rengiamas vakaras su lietuviškomis dainomis ir vaidinimu. Į seminariją ateina visi lietuvių laikraščiai, kurie skaityti niekam nedraudžiama.

Taip gyvendami laukiame dienos, kada galėsime grįžti brangiojūn mūsų tėvynėn.

J. P.—tis.

Mūsų teatras.

Vasario 5 d. Jekaterinos teatre (Krivoje Zierkalo) pasirodė scenoje gerai mums žinomi artistai p. M. Vaičkienė ir p. J. Vaičkus su savo trupa. Vaidino „Genovaitė“ ir „Be šulo“.

P. M. Vaičkienė vaidino Genovaitės rolę. Jos dikcija, jos lyringo balso intonacija, jos gestai — visa gerai rišosi su tuo, ką jautė jos siela. Tik vietomis gal pertylus buvo jos balsas.

P. J. Slapšinskas buvo visas paskenkęs Sigito rolėje. Nors retkarčiais galima buvo pastebėti, kad jo vaidinimas dar ne visai subrendęs, ir susiformavęs, vis tik jame buvo aiškiai žymu tikro arizmo. Jeigu J. Slapšinskas ir toliau darbuosis scenoje, iš jo galime sulaukti tikro artisto.

Visi kiti mažesnes roles vaidino gana tinkamai. Iš jų galima pažymėti Benuką, kuris buvo puikus.

Jei ir buvo trūkumų, tai, atminus p. J. Vaičkę (Golių), tuojais visus juos užmiršti. Jeigu kas nors iš publikos per visą vaidinimą nepastebėjo p. J. Vaičkaus artizmo, tai pamatęs, kaip Golius kankinasi kalėjime, turėjo jį pagrįsti. Goliaus Kančios it juodi debesys prieš audrą, iš karto prisilgė visą salę. Jo balsas, judėjimai, akys, žodžiu visa išvaizda — kankino ir draskė žiūrinčiųjų širdis. Vietomis net negalima buvo žiūrėti; norėjos bėgti, kad nematytum žmogaus taip baisiai paskendusio tragizmo bangose.

Deklaracijos ir neperpuikiausios, bet sąmoningai sutaisytos. Ypač puikus buvo dvasių pasirodymas, kurios pamazėle kilo iš po žemės.

Sceninga komedija „Be šulo“, dalyvaujant p. Vaičkui, Vaičkienei ir A. Purėnui būtų pabaigus vakarą, gardum juoku nurašindama dramingų „Genovaitės“ įspūdžių sujungtą sielą, jei ne nevykusis Sofijos vaidinimas.

Jeigu tas vakaras nedavė publikai to, ko ji iš jo laukė, tai bent parodė, ko galima artimoje ateityje sulaukti iš trupos. J. Vaičkus režisuojamas. Lauksime kito, geriau priuosto mūsų naujo teatro pajėgų pasirodymo.

P. I.

Vasario 5 d. Petrapilyje pirmą kartą pasirodė Petrapilio lietuvių scenoje J. Vaičkus keliaujama trupa. Pats J. Vaičkus Petrapilio scenoje — jau nebė naujiena. Jis jau ne vieną kartą buvo matytas, ne vieną kartą daugelis gerėjosi jo vaidinimu, ypač komiko rolėse, kaip, sakysim, komedijoje „Velnias ne boba“. Tad ir šį kartą, dažnai net dramingose vietose, ims ir kyštels komiz-

mas, Bet apskritai imant, žiūrint „Genovaitės“, jautėi tikro teatro dvelkimo. Žinoma, nebuvo tai, sakysim, rusų „Dailės Teatras“, nebuvo Aleksandro teatras, bet vis tik, jautėi, tikro teatro apu. Tiesa, žinant, kad „Genovaitė“ jau senai yra Vaičkaus repertuare, kad ta pjesa turėjo būti jo gerų geriausiai nustatyta, galima buvo nemaža trūkumų pastebėti, ypač iš režiserijos pusės. Pavyzdžiui, nemaža priešingumų tarp scenos efektų ir vaidintojų žodžių: Genovaitė nuvedus į girią žudyti, efektai rodė didelę audrą — griausmai, vėjas švilpia, — tuo tarpu Genovaitė kalba apie mėnulį, apie žvaigždes, kurios šviečia danguje; kareiviai jau toli nuėjo iš pilies, o vis girdėti jų trepsėjimas į grindis. Be to, daugelyje vietų buvo be reikalo šukaujama labai stipriu balsu (tos ydos yra nemaža pas patį J. Vaičkę), vietomis persilpnai kalbama, kad publikoje kiek toliau jau nebebuvo girdėti (daugiausia Genovaitė trūkumai). Nemaža gadino per daug vienodas per visą vaidinimą Goliaus rankų mostagavimas (drebinimas). Scenoje neleistina, kad artistas dažnai uždengia save nuo publikos pats savo rankomis, dažnai nusisuka nuo publikos. Tokių ir kitų mažesnių ydų netrūko.

Bet vis tik, bendrai visa imant, ir patį vaidinimą, ir kostiumus, ir dekoracijas, ir efektų gausybę — J. Vaičkus trupos vaidinimu galime tik pasidžiaugti ir palinkėti, kad ta tikro teatro užmazga išsiplėtotų visai į tikrą lietuvių teatrą. Reikia palinkėti, kad Vaičkus vengtų vesti į sceną tokius artistas, kaip Sofija komedijoje „Be šulo“. Tai gadina visa.

Jeigu girdėti daug kritikos dėl J. Vaičkaus spektaklio, dėl jo paties vaidinimo, tai, gal būti, dėl to, kad iš J. Vaičkaus, kaip artisto profesionalo, laukė jau tobulo, nusistovėjusio, pabaięto scenos artisto, užmiršus, kad jis dar tebebaigia dramos kursų ir tik bando savo pajėgas. Iš to, kiek jis parodė, jau drąsiai galima spręsti ir tikėtis, kad iš J. Vaičkaus lietuvių scena daug gali susilaukti. Kitame vakare tikrai tų trūkumų nebebus, kurie apsiereiškė vasario 5 d. ir kuriuos pats artistas tikrai bus pastebėjęs. Linkime naujoms lietuvių scenos pajėgoms geriausios kloties.

Rgn.

Lietuvių teatrininkų žiniai.

Šiuo sunkiuoju karo metu, kad ir pusalkani mūsų tautiečiai, trokšta tečiau nors valandėlei pamiršti savo kasdieninius vargelius ir pasiviešėti lietuvių vakaruose. Lietuvių vakarų taisytojams begalo sunku surasti ne tik tinkamų scenai veikalus, bet ir cenzuruotų. Kaip sucenzuruoti veikalus, taip pat nežino. Pasisolinti cenzuruotas veikalus ir gi sunku, nes, dažnai atsitinka, kad paskolines kas veikalo nebegražina, dėl to ir skolina nenoromis. Tokiuose atsitikimuose geriausiai patiems teatrininkams susicenzuruoti veikalus, be jokios tarpininko malonės ir patarnavimo duoklės, kaip tatau kai kurie tarpininkai mėgsta. Kadangi teatrininkų kreipiasi į mane nurodyti cenzūros kelią, tai ir noriu dabar visiems nurodyti tą kelią, kuriuo galima veikalus sucenzuruoti.

Taigi norinti sucenzuruoti veikalus — ar jau spauzdintas ar dar nespauzdintas — jei jis tebėra necenzuruotas, reikia siųsti tas veikalus dviem ekzemploriais šiuo adresu:

Петроградъ, Театральная ул. Въ Главное Управление по дѣламъ печати (Отдѣлъ драматической цензуры). Prašymas papraščiausias: „siųsdamas veikalus (reikia parašyti kuriuos) prašau sucenzuruoti“. Prašyme reikia aiškiai parašyti savo adresą ir prilypti gerbinių markių už prašymą 1 rub. ir už kiekvieną siunčiamą veikala po 1 rub.

Naujų veikalus cenzuravimas tęsiasi maž daug dvi savaiti. Jei veikalas buvo syki cenzuruotas, užtenka siųsti tik vienas ekzepliorius, kurį, trumpu laiku

sucenzūravę, grąžina. Su prašymu geriausia siųsti keli veikalai, nes tada pigiau išeina gerbinėms markėms.

Sucenzūruotų ir scenoje vaidinti leisti veikalų sąrašas galima gauti minėtoje cenzūroje už 30 kap.

Kai kada ir kai kurie valdininkai, prašant leidimo vaidinti veikalą, nurodytą sąraše, tenkinas tuo nereikalaudami pristatyti cenzūruoto veikalo.

Jei kam reikia kitokių teatro patarimų, mielai suteiksiu, ką galėdamas.

Petrapilijus Lietuvių Dramos Muzikos Kuopos Valdybos Pirmininkas A. Jasūdis

Žinios.

PETRAPILIJUS.

Sasnauskio koncertas tikrai bus ne dabar, bet kitą mėnesį, kovo 19 dieną. Kadangi vasario 13 ir 19 d. d. yra rusų gavėnios pradžia, kuriomis draudžiama yra daryti visoki pasilinksminimai, tai vyriausybė (miesto viršininkas) jokių būdu neleido, nedavė leidimo koncertui, nors ir buvo jam aiškinta, kad tai bažnytinis.

Liet. vartotojų dr-jos vis. susirinkimas šaukiamas vasario 26 d. 4 val. po pietų Komercijos kursų bute (Nevos prosp. № 56, Jelisiejevo nam.).

Darbo prievolė. Rusų vyriausybės sferose jau pradeda galvoti, ar nebūtų gerai padarius taip, kaip vokiečiai kad padarė, tai yra įvedus ir Rusijoje visuotinę darbo prievolę, kad tokiu būdu suradus visokiems darbams pakankamai darbininkų.

Del lenkų klausimo. Vasario 8 d. prasidejo tam tikros tarybos Lenkams su tvarkyti posėdžiai. Pirmame posėdyje pirmininkavo ministerių tarybos pirmininkas kn. Goliciņas.

Maisto klausimas. Sostapilio gyventojai labai susirūpinę, kaip toliau reikės gyventi, nes kasdien vis sunkiau ir sunkiau gauti bet kokių produktų. Del produktų stokos platinasi po visą miestą visokių paskalų, kurių viena už kitą yra baimesnės. Iš baimės, kad Petrapilijje galys badas prasidėti, daugelis gyventojų stengiasi iš anksto prisi-pirkti sau įvairių produktų, kad atėjus sunkioms dienoms nereikėtų jų ilgai ieškoti. Pastaruoju laiku daugelio krautuvų duryse atsirado balti popierėliai, ant kurių parašyta: duonos neber.

ĮVAIRIOS.

Žuvų trūksta. Bakų mieste, kuris stovi prie pat Kaspijos jūrą, nebėra žuvų. Tai kas jau bekalbėti apie tolimesnes vietas! Be to, šiame mieste labai maža yra mėsos, kiaušinių, pieno produktų ir javų.

Siuntiniai iš Japonijos. Rusijos kelių ministeriui prašant, Japonijoje paskelbta, kad per dvi savaites negalima bus į Rusiją siųsti pašto siuntinių.

SVETUR.

Vokioje, kaip praneša laikraščiai, šaukiami kariuomenės vyrai, turį 46 metus.

Graikija vis nenori sąjungininkų įsakymų klausyti. Sąjungininkai jau senai buvo pareikalavę, kad į Peloponesą išvežtų kariuomenę, bet graikų vyriausybė ir ligi šiol to reikalavimo neišpildė. Taigi sąjungininkai savo jėgomis nori priversti graikus visa daryti taip, kaip sąjungininkai norėtų.

Naujas vaistas žaizdoms gydyti. Prancūzijoje profesorius Laveranas išrado naują būdą pasenėjusioms žaizdoms ir gangrenai gydyti. Taip pat daktarai Veinbergas ir Segenas atrado žaizdų bacilą „ocdomaticus“ ir gerą įrankį kovai su šiomis bacilomis, tam tikrus skiepus, kurie davę jau gerų vaisių begydant žmones.

Kiek vokiečiai paskandino laivų. Vokiečių oficialinėms žinioms skelbia, kad jų nardomieji laivai per pusę vasario mėnesio paskandinę 112 garlaivių, turinčių 250,705 tonų įtalpos. Šie skaitmenys rodo tik pusę to skaičiaus, kurio vokiečiai laukę.

Švedija. Laikraščiai praneša, kad Švedijoje prasidėjęs maisto krizis. Su juo bandoma visokiais būdais kovoti. Švedų kai kurie laikraščiai pradėję agitaciją prieš svetimą, kurių daugelis atvažiavo Švedijon gyventi vien dėl to, kad jų šalyje jau pirmiau buvo atsiradęs maisto krizis ir kuriesuvalgą daug produktų, tokiu būdu patiems švedams nedaug beliek. Norima padaryti taip, kad svetimtaučiams neleista būtų važiuoti Švedijon.

KARAS.

Rusų šone. Slavetino rajone (į šiaurės vakarus nuo Podgaicos) priešininkai tankiomis eilėmis mėgino eiti priekin, bet rusai priverstė juos grįžti atgal į savo apkasus. Kitose vietose paprastas šaudymasis ir žvalgų susirėmimai.

Rumunų šone. Po artilerijos šaudymo tankios priešininkų eilės atakavo rusų pozicijas, esančias į šiaurės rytus nuo Dorna-Vatros, bet rusai savo puolimu sustabdė priešininkų ėjimą priekin. Į šiaurę nuo Brailovo miesto buvo rusų ir priešininkų žvalgų susirėmimų.

Kaukazo šone. Šaudymasis ir priešininkų abiejų pusių susirėmimai.

Juodosios jūrės. Rusų nardomasis laivas paskandino palei Bosforą vieną garlaivį ir 8 burių pučiamus laivelius.

Ore. Vasario 5 ir 6 d. Smargonų rajone rusų lakunai turėjo daug pasisėkimų; vienas rusų aeroplanas, praporščiko Tamsono valdomas, mušėsi su dviem vokiečių aeroplanais, kuriuo du buvo priversti lėkti atgal į savo stovyklas.

Prancūzų šone. Ties Menilio augštu ir dešiniuoju Maaso upės krantu iš abiejų pusių šaudė artilerija. Prancūzų armotų šoviniai keliose priešininkų stovyklose padarė gaisrą. Kitose vietose buvo ramu.

Italų šone. Naktį vasario 6 d. priešininkai atakavo italų pozicijas ties Maaso upeliu. Kitose vietose nieko ypatinga.

Atlanto vandenyne. Vasario 7 ir 8 d. vokiečių nardomieji laivai paskandino 6 prekių laivus.

„Lituanijos“ Komit. laiškas.

Gerbiamoji Redakcija!

Tremtinys Antanas Tėvelis Suvalkų gub., Naumiesčio apskrities, Sintautų parapijos laišku, rašytu 15-VI-1916 m., prašė mus sužinoti apie savo žmoną su mažais vaikais. Su ja jis persiskyręs Jezne, bėgant iš Suvalkiečių. Dabar gavome žinią iš Sintautų klebono kun. Paulionies, kad Tėvelienė su vaikais Sintautuosna negrįžusi.

Kada Tėvelis rašė mums iš Radaškavičių (Viln gub.) ir dabartinio jo adreso mes nežinome, tai prašome šią žinią paskelbti laikraštyje, — gal tokiu būdu ji pasieks A. Tėvelį.

„Lituanijos“ Komiteto adresas: Fribourg (Suisse), Avenue du Midi, 19.

J. Purickis.

Redaktorius L. Noreika.

Leidėjas Martynas Yčas.

Ipolitas Aleknavičius iš Panevėžio miesto Kauno gub., ieškau žmonos Marijonos Aleknavičienės, seselės Elenos Aleknavičaitės, švogerio Ramonauškio, kareivio Jono Ramonauškio ir Jono Kildišo. Adresas: Petrograd, Porchovy, 6-ya Linija 34, kv. 1

109—1

Tinkamiausias lietuviams laikraštis

„DARBININKAS.“

„DARBININKAS“ eina antradieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais.

„DARBININKAS“ rūpinasi darbo žmonių gerove, nurodina kelius, kaip savo būvį pagerinti.

„DARBININKAS“ deda daug straipsnių iš darbininkų gyvenimo, duoda naudingų darbininkams pasiskaitymų, rašytų pačių darbininkų.

„DARBININKAS“ duoda įdomiausių žinių iš viso pasaulio.

„DARBININKAS“ visuomet spauzdina: gražių eilių, dailių vaizdėlių ir apysakų.

„DARBININKAS“ visuomet patiekia savo skaitytojams: svarbiausių, naudingiausių ir įdomiausių straipsnių suprantama jiems kalba.

„DARBININKAS“ nuolatos išleidinėja gražių, pigių ir naudingų knygėlių.

Skaitykite ir platinkite „DARBININKĄ“ ir jo leidinius!!!

Prenumeratos kaina: tris kartus per savaitę metams 3 doleriai; pusel metų 1 dol. 50 centų; vieną kartą per savaitę, užsisakant tik šeštadieniais 8-nių pusl. numerius, metams 1 dol. 50 centų; pusel metų 75 c.

ADRESAS: „DARBININKAS“

242 W. Broadway, So Boston, Mass.

339.—2

Prek. ženklas
Prek. ir Pram.
Dep. patvirtintas
visok. naud.

INKARINIS PEN-EKSELERIS

SU INKARU.

„R. I. Veiso ir K“ pirmiau F. Ad. Richterio ir K“ Prek. Nam. Geriausias priemonis nuo REUMATIZMO, LAUŽYMO, SUSALIMO ir INFLUENCIJOS.

Parduodama visose gerosiose aptiekose ir aptiekos krautuvėse. SAUGOKITE IMITACIJĄ! Perkant prašom įsidėti mūsų APTAISUS ir FIRMA.

Kainų sąrašus ir knygeles siunčiame veltui.
„R. I. VEISO ir K-o pirmiau F. AD. RICHTERIO ir K-o“ Prek. Nam. PETRAPILIS. Mikalojaus g. № 14.

Lietuvių kalendoriai

1917 m.

Jau išėjo iš spaudos šie kalendoriai:

- 1) „Mūsų kalendorius“ 1917 m.,
kaina 25 kap.
- 2) „Pabėgėlių kalendorius“ 1917 m.,
kaina 25 kap.
- 3) „Kalbązinystės kalendorius“ 1917 m.,
kaina 35 kap.

Pirkti vieną egz. arba daugiau užsisakyti galima tokiu adresu: Petrograd, Гороховая, 29, „Московский базарь“, Я. Клемчицкой.

Taip pat reikalaukite visur, pas visus knygyninkus ir škaiplerninkus.

Antanas Zenkauskas Utenos par., Šimėnų dvaro, Kauno gub., ieškau giminių ir pažįstamų. Adr.: Петроград, Предтеческая 51, булочная. 112—1

Kar. Kazimieras Belskis (arba Bolskis) Kauno gub., Raseinių aps., Kelmės par., Nirplių kaimo, ieškau giminių ir paž. Дійств. армія, 2-й парк, 28-го паркового артил. Дивізіона. Ветер. фельдшеру, перед. К. Більскому. 112—1

Pranciška Stanevičaitė, Kauno gubern., Krazių miest., ieško motinos, brolių ir pažįstamų. Adr.: Екатеринбург, Раппиневская 23. II. Танку-насу, передать Пранцишкѣ. 114—1

Valerija Steponavičaitė, Kauno gubern., Panev. aps., Kiburių vals., Deveitonių sod., ieškau giminių ir pažįstamų. Adr.: Москва, 1-я Мещанская ул., 3-й Крестов-ский пер. д. 5, кв. 6. 115—1

Konstantinas Dagis, Kauno gub., Panevėžio aps., Biržų vals., Daukniškių kaimo, ieško giminių ir pažįstamų. Prašau atsiliepti šiuo adresu: Петроград, Симеонов-ская ул., № 7, кв. 6, „Литовская типо-графия“, Канстантину А. Дагису.

Jonas Suveizdis Kauno gub., Panevėžio aps., Biržų vals., Užušilių kaimo ieško giminių ir pažįstamų. Prašo atsiliepti šiuo ad.: Петроградъ Симеоновская 7—6.

Morta Andriulienė (našlė), Kauno gub., Raseinių aps., Kelmės val., Vapškalnio kaimo, ieškau svučių, giminių ir pažįstamų. Тверь, Миллионная ул. д. 4 кв. Баронова. 99—1

Emilija Junokaitė ieško savo sesers Ulijonos Junokaitės ir draugės Marijonos Mažeikaitės, abiejų Kauno gub., Zarasų aps., Panemunėlio vals., Kandrėnų sod. Prašome atsiliepti ir žinantieji pranešti. Петроградъ, За Невской Заст. Муравьевский пер. 22/1 кв. 2 (Шоссковской). 100—1

Petronėlė Žunkevičienė iš Bučionų dvaro, Baisiagalos par., ieško tėvų Anupro ir Barbaros Mockevičių, brolio Antano ir seserų Elenos ir Valerijos Mockevičių iš Maralinės dvaro, Baisiagalos par. Kauno gub., ir gyvenusių Rygoje sesers Veronikos ir Levos Toličenės. Adr.: Кинешма, Коттр. губ. Литовский Комитетъ. 104—2

Kastramos skyriui Lietuvių Dr-jos Komiteto nukentėjusiems del karo šelpti tuojaus reikalingi:

mokytojai (jos), kurpiai (jų kariuomenėn neima), mezgimo ir nėrimo mokytoja, rankų darbų mokytoja, valgyklai vedėja, dailidžių dirbtuvei vedėjas ir pinamųjų daiktų mokytojas. —:—: Sąlygos geros. —:—: Kreipties: КОСТРОМА, Литовский Комитетъ. 110—1

Marijona Žemaičiūtė Vil. gub., Trakų aps., Val- kininko val., Kuršių sodž., ieško brolio ir sesers gyvenančių Amerikoje. Петроградъ, Падгорная ул. д. 6, кв. 70. Amerikos laikraštį prašau atspausdinti. 122—1

Veronika Viškelytė, Vil. gub., Svenčionių aps., Linkmenų vals., Padumbių sodž., ieško tėvų giminių ir pažįstamų. Петроградъ, Шпалерная ул. 66, кв. 44. 123—2